

VITA MARINA

Zeebiologische documentatie
verschijnt maandelijks
21e jaargang nr. 10 — oktober 1971
INHOUD: 8 bladzijden
VELDWERK pag. 55 - 56
COLLECTIETECHNIEK 31 - 34
VARIA MARITIMA 205 - 206

LINKSGEWONDEN WULKEN

Ten behoeve van een studie over de wulk-*Buccinum undatum* L. zou ik graag alle vondsten van linksgewonden wulken willen registreren. Daartoe verzoek ik iedere verzamelaar, die wel eens een linksgewonden exemplaar of meerdere heeft gevonden dit aan mij te willen melden met opgave van vindplaats, datum enz. Bij voorbaat hartelijk bedankt voor de moeite.

B. Entrop

Schelpenmuseum In de Schulp
Zuidhollandlaan 5, Den Haag

SIGNALEN ONDER WATER

Dat Cousteau destijds een film in roulatie bracht met als titel: Wereld der stilte, is biologisch gezien een grote vergissing. Stil is het onder water zeker niet, al lijkt het misschien wel zo.

Vele geluiden, welke door dieren worden voortgebracht, kunnen wij met het menselijke oor niet opnemen, omdat de geluiden onder of boven onze gehoorgrens liggen.

Met bijzondere geluidsapparatuur kunnen wij deze ultrasone geluiden hoorbaar maken en dan blijkt plotseling de onderwaterwereld een even rumoerig milieu te zijn als dat boven de waterspiegel. Garnalen blijken formidabele kwebbelaars te zijn, grote zeebaarzen enorme bromberen, zeedonderpaden harde krakers. Het was ook eigenlijk niet anders te verwachten, dan dat ook onder water de communicatie tussen dieren niet alleen door visuele waarnemingen tot stand zou komen maar ook door middel van klanken. Het zal interessant zijn te onderzoeken — en men is daarmee reeds doende — of en

in hoeverre de geluiden die door een dier worden uitgestoten ook nog differentiaties vertonen, zodat we van een „onderwater-taal” kunnen spreken.

De tijd zal het leren. Leg uw oor bij het snorkelen onder water maar eens te luisteren.

HET NUT VAN POETSVISSEN

Koraalvissen hebben de gewoonte zich te laten omringen door zgn. poetsvissen, die doorlopend doende zijn om parasieten van de huid van hun grotere „broers” te verwijderen. Zelfs tot in de bek en onder de kieuwdeksels begeven de poetsers zich, zonder het geringste gevaar te lopen zelf opgepeuzeld te worden.

Sterker nog, de parasietdragende vis helpt zelfs een handje mee door zijn kieuwdeksels wijd open te zetten of zijn vinnen stil te houden, zodat de poetsers de parasieten kunnen weghappen.

Koraalvissen kunnen zelfs niet zonder deze poetsers en zijn geheel op hun aanwezigheid ingesteld.

Een onderzoeker ving eens uit een gebied alle poetsvissen weg.

Daarop reageerden de grotere vissen door het rif te verlaten en naar een ander oord waar wel poetsvissen leefden, te verhuizen.

De achtergebleven vissen vertoonden na enkele weken duidelijke wonden en schimmelplekken op hun huid, veroorzaakt door parasieten.

ROBBEN DUIKEN DIEP

Om vast te kunnen stellen hoe diep robben kunnen duiken, heeft men dieptemeters op de rug van twee volwassen wijfjes bevestigd. Steeds werden de dieren na 48 uur weer gevangen en de dieptemeters afgelezen. 5 metingen gaven aan dat de maximaal bereikte diepten varieerden tussen 295 en 350 meter. De gemiddelde duikdiepte lag tussen de 235 en de 320 meter. Een geweldige diepte voor dieren, die op longkracht deze prestatie moeten leveren.

VONDSTEN VAN SCHIERMONNIKOOG
Eind juli trof ik tijdens enkele strandwandelingen de volgende aardige soorten aan.

Paal 9. Boven de vloedlijn een volgroeide klep van *Thracia phaseolina* (Lam.)

Paal 5. In Oostenwind gruisbankjes een waarschijnlijk fossiele *Ocenebra erina-ceus* (L.).

Bij Paal 3 een rechterklep van *Divaricella divaricata* (L.).

Beide laatste soorten alsmede enkele beschadigde *Chlamys opercularis* (L.), *Bitium reticulatum* (Da Costa), *Nassarius reticulatus* (L.), *Thais lapillus lapillus* (L.) waren alle zwart-blauw verkleurd, zoals we dat meestal zien van schelpen die lang in de modder op zuurstofarme plaatsen gelegen hebben.

E. H. Kok

VERMELDENSWAARD

Tijdens een strandwandeling op 7 april j.l. vond ik te Ballum op Ameland een gaaf exemplaar van het schepje-*Philine aperta* (L.).

De volgende dag bij paal 16 4 doubletten en 1 halve klep van de sabelschede-*Phaxas pellucidus* (Pennant). De sabelscheden lagen alle in gruisbankjes. De wind was al een week lang Oost-Noord-Oost.

L. K. Holthof

INVASIE OP TERSCHELLING

Gedurende de eerste veertien dagen van juli trof ik op het strand van Terschelling een ware invasie aan van juveniele bonte mantels — *Chlamys opercularis* (L.). Ze waren allemaal levend, maar alle kleppen vertoonden aan de rand onregelmatige vergroeiingen, die later in een volwassen stadium zeker heel vreemde vormafwijkingen te zien zouden hebben gegeven.

Een tweede invasie bestond uit ontelbare losse kleppen van de strandgaper — *Mya arenaria* (L.) op de Noordsvaarder. De oorzaak of de oorzaken van zulke invasies zullen voorhands nog wel een duistere zaak blijven.

Waarschijnlijk zullen wind en stroming een belangrijke invloed hebben, maar mogelijk ook de dichtheid van de populatie, de verspreiding van de populatie van de soort voor de kust enz.

Tijdslotte zijn 4 losse klepjes van *Divaricella divaricata* (L.) zeer waarschijnlijk van fossiele herkomst nog het vermelden waard.

Mevr. G. Teut-Leopold

NIEUWE SOORTEN

Door technische perfectionering is de mens in staat op grotere diepten intensieve visserij uit te voeren, met als gevolg dat we een steeds beter inzicht gaan krijgen in de samenstelling van de diepzee fauna.

Een onlangs teruggekeerde Duitse expeditie bracht 53000 vissen mee van zijn reis naar Zuid-Amerika. Deze waren verdeeld over 500 soorten, waarvan maar liefst 40 soorten volkomen nieuw waren. Nog nooit had iemand deze soorten gezien of beschreven.

Ook 10 nieuwe inktvissoorten konden aan de faunalijst worden toegevoegd.

Tijdens de in de afgelopen zomer gemaakte verzamelreis door Japan, trof ik bij verschillende verzamelaars tientallen mollusken aan, waarvan men slechts de datum en de vindplaats kon opgeven, maar die eveneens als volkomen nieuwe soorten beschreven moeten worden.

O.m. zag ik heel fraaie soorten uit de familie Ovulidae, welke familie momenteel bij meerdere verzamelaars in Japan sterk in de belangstelling staat.

De toekomst zal ons nog veel verrassingen opleveren.